

Milí čtenáři,

jeden z referentů kroměřížského diskusního fóra pořádaného ČKA vyslovil myšlenku, že společnost se zásadním způsobem proměňuje. Televizní moderátor Václav Moravec měl na mysli proměnu mediálních institucí. Ty ve své nedigitální podobě požívaly větší důvěry než dnes, a nyní proto hledají pevnější ukotvení. Pro Moravce jsou zdrojem ohrožení sociální média, která kladou důraz na rychlost informací a rezolutnost soudů o dění okolo nás. Podle jeho názoru sociální média zkreslují skutečnost dokonce i tam, kde existují vědecká fakta. Záleží tedy na každém z nás, aby se dokázal tomuto tlaku vzepřít a zvolil rozumný a rozvážný přístup. Podobně argumentovali i ostatní odborníci, kteří se v Kroměříži vyjadřovali k tématu „Politické zneužívání náboženství“. Příspěvky prof. Tomáše Halíka, dr. Petera Morée a dr. Filipa Outraty naleznete na stránkách tohoto čísla.

V ostrém protikladu k doporučením a požadavkům řečníků kroměřížského fóra je provokativní teze amerického neurologa Roberta Sapolského, který tvrdí, že člověk nemá svobodnou vůli a že prakticky veškeré lidské chování je mimo naši vědomou kontrolu. O Sapolského bestselleru diferencovaně informuje Josef Beránek. Kniha stojí jistě za pozornost, avšak již nyní se mi zdá, že je vcelku jedno, kolik důkazů autor pro neodpovědnost člověka za své chování nasbíral. Když si uvědomíme, že architektura všech známých společenských útvarů, od prastarých kmenů až po dnešní velmoci, se stále opírá o předpoklad odpovědnosti lidí za jejich chování, tak vidíme, že jeho autoritativní tvrzení je neudržitelné.

S lidskou odpovědností za následky vlastního chování a s vůlí je změnit napevno počítá zpráva Světové meteorologické organizace (WMO). Varovně poukazuje na to, že množství skleníkových plynů v atmosféře dosáhlo nového rekordu.

Doporučuji nalistovat rozhovor s filosofem Johnem C. Lennoxem o vztazích mezi vědou a vírou. Na příkladech jiných vědeckých ateistů, jako je Richard Dawkins, odhaluje i slabiny přístupu Sapolského. Jiným, klidně smířlivým protiargumentem je duchaplný článek Boleslava Vraného o spiritualitě práce. Téma vědomě zažívané odpovědnosti za vlastní chování, spojené s obětavostí, je v tomto textu všudypřítomné.

Přeji všem čtenářům Universa inspirativní čtení a požehnaný nový rok 2024

Ilona Trnková

LETEM SVĚTEM

Někteří vědci tvrdí, že nemáme svobodnou vůli / 2

Josef Beránek

Výroční zpráva o stavu klimatu / 3

Redakce

Česká církev a 17. listopad / 4

Petr Beneš

ANKETA

Žijeme v době zásadního sváru? / 6

Pavel Hošek, Benedikt Mohleník OP, Drahomír Suchánek, Ivana Noble, Michal Stehlík

ROZHOVOR

O vědě a víře, dortu tety Matyldy i Bohu, který není filosofickým pojmem / 8

S Johnem C. Lennoxem hovořil Marek Vácha



TÉMA

Zneužívání křesťanské víry v politice / 12

Peter Morée

Náboženské symboly a jejich zneužívání v dnešním světě / 15

Filip Outrata

Náboženství dnes: součást problému, nebo součást řešení? / 17

Tomáš Halík



ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Praktické poznámky ke spiritualitě práce / 21

Boleslav Vraný

Nad knihou Svobodný čas: Pedagogika volného času jako výchova ke svobodě / 24

S Michalem Kaplánkem hovořil Josef Beránek

Záludný klerikalismus zdola / 27

Magdalena Volková a Josef Beránek



TRENDY

Katolický postliberalismus ve Spojených státech / 31

Blandine Chelini-Pontová

HISTORIE

Půvaby teologie biskupa Jana Konzala / 36

Jiří Kašný

Jazzman a diplomat / 39

Helena Čížinská



KULTURA

Myšlení snem / 42

Přemysl Rut

RECENZE / 44

KOMENTÁŘE

Marek Vácha: Meditace cestou autem z Čech na Moravu / 48